

LUNDS
UNIVERSITET

Inga om men eller varför – för säker och jämlig demensvård för alla

Rozita Torkpoor

Vårdutvecklare, Kognition och migration, Region Skåne

Doktorand, minnesforskning, Lunds universitet

Kognitiv utredning av utrikes födda

Vårdpersonal: Nu vill jag att du repeterar det jag säger: Inga om, men eller varför.

Tolk: يقول من دون ما تقول فيما لو أو ليش ما بدي اياك تستخدم هاي الكلمات

(Jag vill att du säger utan att säga inga om, men eller varför.
Jag vill inte att du säga dessa ord.)

En uppgift som är svår att tolka och översätta.

Tolken är inte insatt i kontexten i test uppgiften.

Patient: يعني ليش ايه فيما ليش (Dvs säga varför eh inga om varför)

Tolk: يعني بدها تحكي معك بس ما بس ما بدها اياك تقول انت لو أو ممكن في حال

(Hon vill prata med dig men hon vill inte att du säger om, kanske ifall)

Patient och tolk har inte samma dialekt.

Patient: يعني ما اقول (Dvs, ska jag inte säga)

Tolken låter bli att tolka allt, lägger sig i sakfrågan.

Tolk: ما تقول هادي الكلمات كلمات تعجب أو ليش ايه ... في حال هادي الكلمات

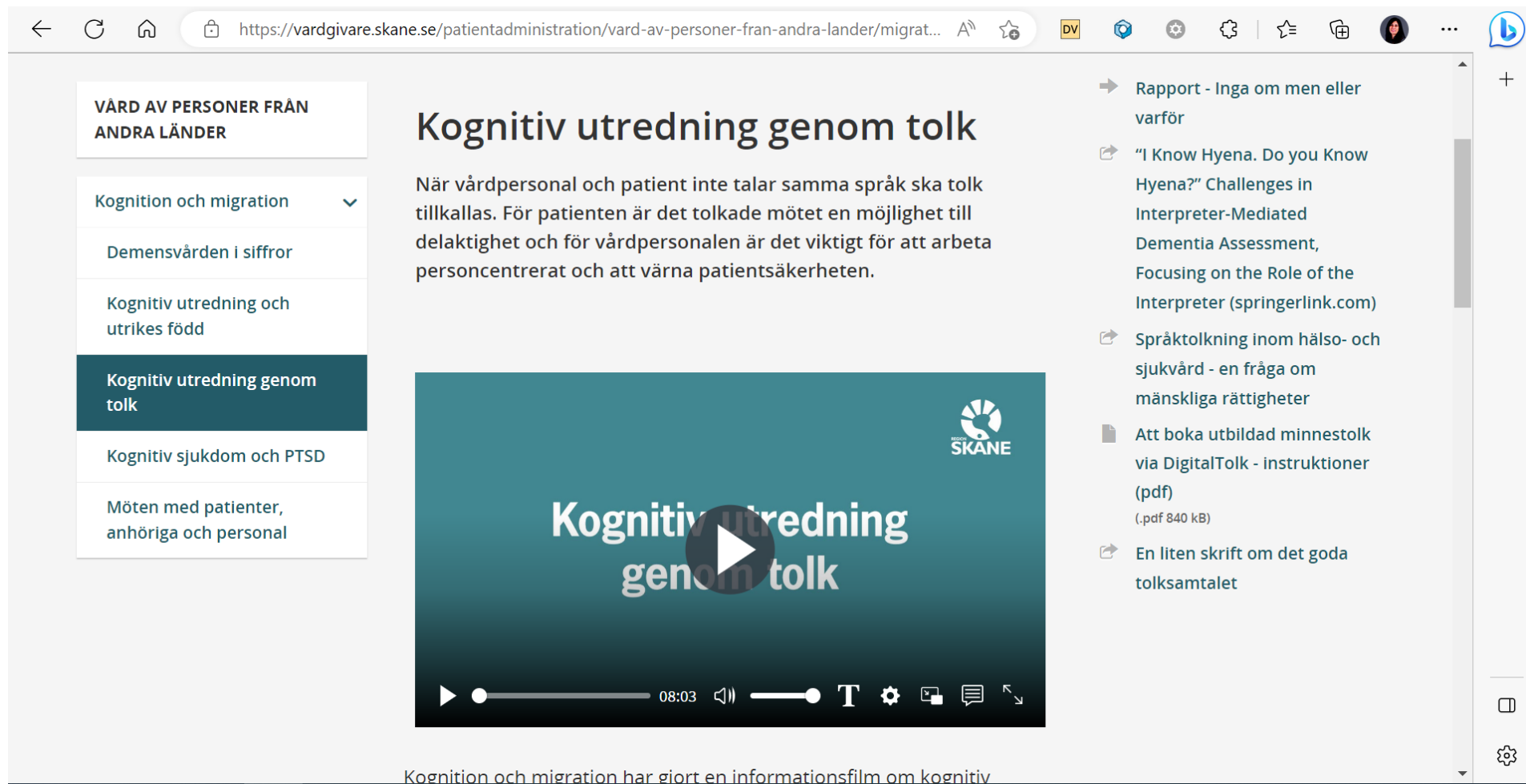
(Säg inte dessa ord, ord för förvåning, eller varför ... ifall, dessa)

Vårdpersonal överlåter bedömningen till tolken.

Vårdpersonal: Hm?, Blev det rätt?

Tolk: Hm

Skane.se/kom

VÅRD AV PERSONER FRÅN ANDRA LÄNDER

- Kognition och migration
- Demensvården i siffror
- Kognitiv utredning och utrikes född
- Kognitiv utredning genom tolk**
- Kognitiv sjukdom och PTSD
- Möten med patienter, anhöriga och personal

Kognitiv utredning genom tolk

När vårdpersonal och patient inte talar samma språk ska tolk tillkallas. För patienten är det tolkade mötet en möjlighet till delaktighet och för vårdpersonalen är det viktigt för att arbeta personcentrerat och att värna patientsäkerheten.

Kognitiv utredning genom tolk

08:03

- Rapport - Inga om men eller varför
- "I Know Hyena. Do you Know Hyena?" Challenges in Interpreter-Mediated Dementia Assessment, Focusing on the Role of the Interpreter (springerlink.com)
- Språktolkning inom hälso- och sjukvård - en fråga om mänskliga rättigheter
- Att boka utbildad minnestolk via DigitalTolk - instruktioner (pdf) (.pdf 840 kB)
- En liten skrift om det goda tolksamtalet

Kognition och migration har gjort en informationsfilm om kognitiv

Kognitiv testning, internationellt perspektiv

De flesta konventionella kognitiva tester är påverkade av språk, kultur och utbildnings bakgrund, och kan vara olämpliga eller till och med vilseledande vid bedömning av utrikes födda patienter (Ardila, 2005; Nielsen et al., 2011).

Läsa, skriva, huvudräkna, rita

Malmö/ Skåne

Inga om men eller varför

RUDAS

Kognitiv domän	Fråga	Poäng
Minne-inläring	Att komma ihåg fyra inköpsvaror för att återge senare	0
Visouspatial orientering	Peka på olika delar av kroppen - orientering vänster/höger	5
Praxis	Alternera rörelserna knuten näve och öppen handflata mellan händerna	2
Visoukonstruktion	Kopiera en kub	3
Omdöme	Vidtar säkerhetsåtgärder när man går över en väg	4
Minne-återgivning	Återge de fyra varorna från tidigare	8
Språk	Ange inom en minut namn på olika djur	8
		Totalpoäng /30

Nielsen & Jörgensen 2022, Cross-cultural dementia screening using the Rowland Universal Dementia Assessment Scale: a systematic review and meta-analysis

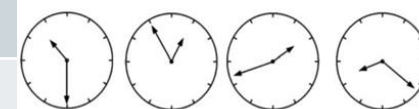
RUDAS-S

Kognitiv domän	Fråga	Poäng
Minne-inläring	Att komma ihåg fyra inköpsvaror för att återge senare	0
Visouspatial orientering	Peka på olika delar av kroppen - orientering vänster/höger	5
Praxis	Alternera rörelserna knuten näve och öppen handflata mellan händerna	2
Visoukonstruktion	Kopiera en kub	3
Omdöme	Vidtar säkerhetsåtgärder när man går över en väg	4
Minne-återgivning	Återge de fyra varorna från tidigare	8
Språk	Ange inom en minut namn på olika djur	8
		Totalpoäng /30

Torkpoor et al 2022. Diagnostic Accuracy of the Swedish Version of the Rowland Universal Dementia Assessment Scale (RUDAS-S) for Multicultural Cognitive Screening in Swedish Memory Clinics

MCE- ett mångkulturellt kognitivt test

Test	Kognitiv domän	Poäng
RUDAS	Minne: inläring, återgivning Visuospatial orientering Praxis Visuokonstruktion Omdöme Språk	30
Recall of Picture Test: Omedelbar återgivning, fördröjd återgivning, igenkänning av tio bilder	Minne: Inläring, återgivning Igenkänning	30
Supermarket Fluency: Ange varor som finns att köpa från en supermarket under en minut	Språk Exekution Semantiskt ordminne Semantiskt ordflöde	28
Clock Reading Test: Läsa av tolv bilder av klockor som visar olika tider	Visuoperceptuell förmåga Visuospatial förmåga	12
		Totalpoäng 100

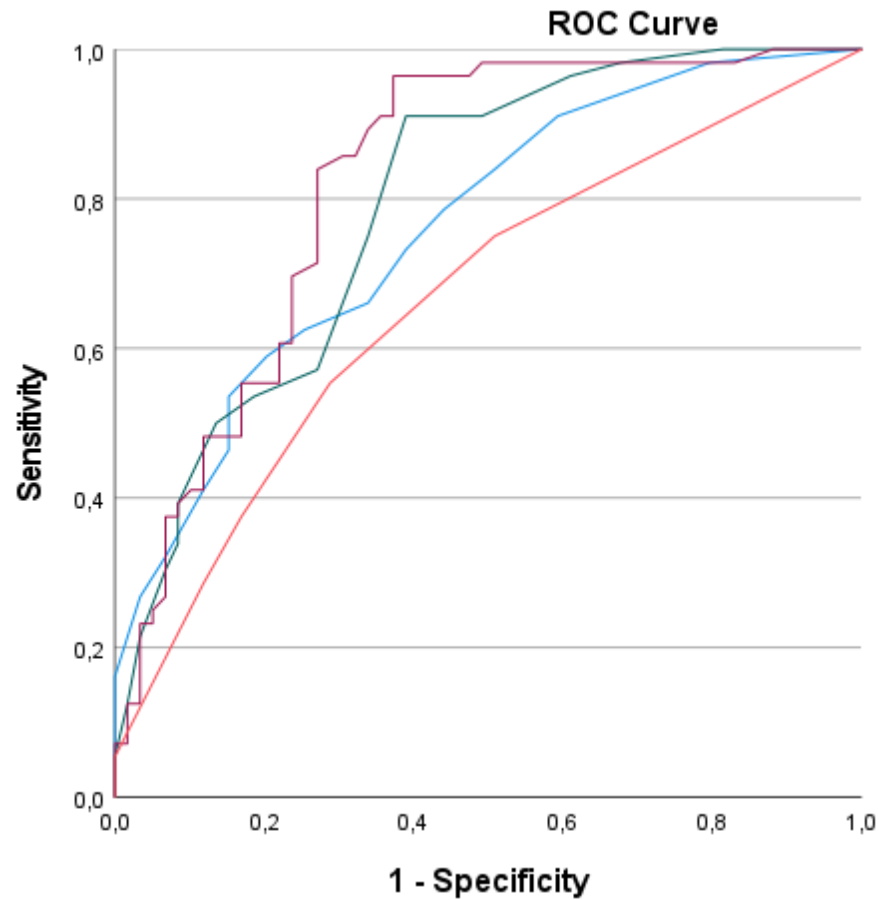
Validering av Svenska versionen av MCE, (MCE-S)

117 personer (Svensk- och utrikes födda)

I utredningen ingick:

- MMSE
- Klocktest
- MCE
- GDS-20
- FAQ

Hur bra är testerna på att identifiera demens?

Area under kurvan
(AUC)

MCE-S 0,83

RUDAS-S 0,80

MMSE-SR 0,76

CDT 0,67

Bedömning av AUC:

0,5-0,6=Fail

0,6-0,7=Poor

0,7-0,8=Fair

0,8-0,9=Good

0,9-1,0=Excellent

Validering av Svenska versionen av MCE (MCE-S)

Testet hade förmåga att särskilja AD från icke-AD demens och olika kognitiva nivåer (demens, MCI, SCI) från varandra, vilket indikerar goda testegenskaper som ett screeninginstrument kan ha för tidig diagnos av kognitiv funktionsnedsättning.

LUNDS
UNIVERSITET

Tack för uppmärksamheten

